

(1) Tzitz Eliezer 7:23:7 Pnei Baruch 28:35

(2) Rabbi Yaakov Culi in 1730- Essay in Parshat Toldot

רמב"ם הלכות ברכות פרק ט הלכה א (3)

כשם שאסור לאדם ליהנות במאכל או במשקה קודם ברכה, כך אסור לו ליהנות בריח טוב קודם ברכה

הלכות ברכות פרק א הלכה ב

וכן אם הריח ריח טוב מברך ואח"כ יהנה ממנו, וכל הנהנה בלא ברכה מעל

(4) תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מג עמוד ב

אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב: מנין שמברכין על הריח - שנאמר: כל הנשמה תהלל יה, איזהו דבר שהנשמה

On OC 216. נהנית ממנו ואין הגוף נהנה ממנו - הוי אומר זה הריח

מ"ב: {א} אסור ליהנות וכו' - וכמו שאסור ליהנות באכילה ושתייה עד שיברך ואסמכוהו בש"ס קרא דכתיב פל

הנשמה תהלל יה דמשמע שאף הנשמה תהלל על הנאתה ואיזהו דבר שהוא הנאת הנשמה בלבד הוי אומר זה הריח

(5) SA 216

א. אסור ליהנות מריח טוב עד שיברך קודם שיריח אבל לאחריו אין צריך לברך כלום

(6) רמב"ם הלכות ברכות פרק ט הלכה א

וכיצד מברך על ריח טוב, אם היה זה שיש להריח עץ או מין א עץ מברך בורא עצי בשמים, ואם היה עשב או מין,

עשב מברך בורא עשבי בשמים, ואם לא היה מן העץ ולא מן האדמה כגון המור שהוא מן החיה מברך בורא מיני

בשמים, ואם היה פרי הראוי לאכילה כגון אתרוג או תפוח מברך שנתן ריח טוב בפירות, ועל הכל אם אמר בורא מיני

בשמים יצא

Just as it is forbidden to benefit from food or drink before reciting a blessing, so too, it is forbidden to benefit from a pleasant fragrance before reciting a blessing.

What blessings should be recited over pleasant fragrance? If the fragrant substance is a tree or the product of a tree, one should recite the blessing "[Blessed...] who created fragrant trees." If the fragrant substance is an herb or the product of an herb, one should recite the blessing "[Blessed...] who created fragrant herbs."

If it is not from a tree or an herb - e.g., musk, which comes from an animal - one should recite the blessing "[Blessed...] who created various kinds of spices." If it is a fruit that is fit to eat - e.g., an etrog or an apple - one should recite the blessing "[Blessed...] who endowed fruits with pleasant fragrance."

Should one recite the blessing "[Blessed...] who created various kinds of spices," on any fragrance, one fulfills one's obligation.

רמב"ם הלכות ברכות פרק ט הלכה ה

דבר שהוא ספק אם מן העץ אם מן האדמה מברך עליו בורא מיני בשמים

משנה ברורה סימן רצו ס"ק א

(א) מברך על הבשמים - והברכה הוא [א] בורא מיני בשמים על איזה מין שהוא אף שבחול צריך לברך על כל מין) כברכתו [דהיינו על עצי בשמים בורא עצי בשמים ועל עשבי בשמים בורא עשבי בשמים וכדלעיל בסימן רט"ז

ועי"ש עוד כמה פרטים בזה] מ"מ במו"ש מברכין על הכל בורא מיני בשמים כדי שלא יבואו לטעות ההמון עם שאין הכל בקיאין בכל ברכה המיוחדת אבל בברכה זו יוצא על הכל וכמש"כ שם בס"א ומ"מ לכתחלה [ב] טוב יותר שיקח לבשמים דבר שברכתו בורא מיני בשמים כגון המוסק שקורין פיז"ם [ג] או נעגילע"ך

Item	Ashkenazim (Vezot HaBracha, Luach Brachot)	Sephardim (Birkat Hashem vol 3)
Air freshener (if taken to smell)	No Bracha	Minei Besamim
Black pepper	Questionable ^[20]	Minei Besamim ^[21]
Cinnamon	Minei Besamim	Minei Besamim
Cloves	Minei Besamim	Atzei Besamim
Daffodil	Isbei Besamim	Minei Besamim
Deodorant	Dispute	Minei Besamim
Etrog	HaNoten Rayach Tov BeParot	HaNoten Rayach Tov BeParot
Ground coffee beans	Minei Besamim	No Bracha
Hadas (myrtle)	Atzei Besamim	Atzei Besamim
Honeysuckle	Atzei Besamim	-
Hyacinth	Isbei Besamim	-
Jasmine	Atzei Besamim	-
Lemon	Minei Besamim	Minei Besamim
Melon	HaNoten Rayach Tov BeParot	-
Mint	Isbei Besamim	Isbei Besamim
Orange	-	Minei Besamim
Quince	HaNoten Rayach Tov BeParot	-
Rose	Atzei Besamim	Atzei Besamim
Rosemary	Atzei Besamim	-
Tavak	No Bracha	No Bracha

(7)

Rambam הלכות שבת פרק כט הלכה כז

סדר הבדלה במוצאי שבת מברך על היין ואח"כ על הבשמים ו ואחר כך ט על הנר, וכיצד מברך על הנר בורא מאורי האש, ואחר כך מבדיל

תלמוד בבלי מסכת ביצה דף טז עמוד א

דאמר רבי שמעון בן לקיש: נשמה יתירה נותן הקדוש ברוך הוא באדם ערב שבת, ולמוצאי שבת נוטלין אותה הימנו, שנאמר שבת וינפש, כיון ששבת ווי אבדה נפש

רמב"ם הלכות שבת פרק כט הלכה כט

ולמה מברכים על הבשמים במוצאי שבת מפני שהנפש ע דואבת ליציאת שבת משמחין אותה ומיישבין אותה בריח טוב

Halacha 29

Why is the blessing recited over spices on Saturday night? Because the soul is forlorn¹¹⁹ by reason of the departure of the Sabbath. Therefore, we gladden¹²⁰ it and settle it with a pleasant fragrance.

ספר אבודרהם סדר מוצאי שבת (8)

ומברך על היין בורא פרי הגפן ומברך תחלה על הבשמים ואח"כ על האור וסימן רמז לדבר (שמות ל, כג) בשמים ראש. והרב רבי מאיר דרוטנבורג כשהיה מברך על הבשמים היה נוטל ההדס בימינו, וכן משמע בברכות בפרק אלו דברים דבר שיש לו לברך עליו יטול בימינו.

B) Touching -

(9) See Netziv ויקרא פרק יט פסוק טז

לֹא־תִלֶּךְ רַכִּיל בְּעַמִּיךָ לֹא תַעֲמִד עַל־צַדִּים רַעַף אָנֹכִי יִקְנֹךְ

(10) רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק כא

הלכה יב

וכן אסרו חכמים שלא ישמש אדם מטתו ולבו מחשב באשה אחרת, ולא יבעול מתוך שכרות ולא מתוך מריבה ולא מתוך שנאה ולא יבוא עליה על כרחיה והיא יראה ממנו, ולא כשיהיה אחד מהן מנודה ולא /ולא/ יבוא עליה אחר שגמר בלבו לגרשה, ואם עשה כן הבנים אינם הגונים אלא מהן עזי פנים ומהן מורדים ופושעים.

(11) שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ב סימן יד

בענין הליכה בסאבוויי ובבאסעס בשעה שא"א ליוזרר מנגיעה ודחיפה בנשים מצד הדוחק י' מנ"א תש"כ. מע"כ ידידי מו"ה יעקב שאטטען שליט"א

בדבר הליכה בסאבוויי ובבאסעס בזמן שהולכים בני אדם לעבודתם שנמצאים שם אנשים ונשים דחופים זה בזה, שקשה מליזרר מנגיעה ודחיפה בנשים אם מותר אז ללכת בשעות אלו שם. הנה מצד הנגיעה ודחיפה בנשים אז ליכא, שום איסור משום דאין זה דרך תאוה וחבה, אבל אם יודע שהוא יבוא לידי הרהור יש לו למנוע מללכת אז אם אין נחוץ לו, ואם מוכרח לילך אז ג"כ לעבודתו אין לאסור לו אף בכה"ג, ויתחזק להסיח דעתו מהן ולהרהר בדברי תורה כעצת הרמב"ם שם הי"ט וע"ז יוכל לסמוך ולילך לעבודתו. ואם יודע שטבעו רע ויבוא מזה לידי קישוי אבר אסור לו לילך אז גם לעבודתו.

12(אגרות משה) OH I:113; EH I:56; EH IV:32

13 RSRH Collected Writings 5:7 (1808-1888)

training and treatment he has received at home. We would certainly be the last to support corporal punishment; indeed, we would be very much inclined to believe that a teacher who cannot cope with the everyday problems of school life without resorting to physical chastisement is in the wrong profession. But if thrashings are the order of the day at home, if the child has become accustomed to take criticism seriously only if he feels it upon his body, if he will listen to verbal admonition only if he sees the rod looming in the background, then the home has deadened the child's sense of morality. Such a child will hardly give his teacher's words of criticism at school the attention they deserve.

14

תלמוד בבלי מסכת מועד קטן דף יז עמוד א

דאמתא דבי רבי חזיתיה לההוא גברא דהוה מחי לבנו גדול, אמרה: ליהוי ההוא גברא בשמתא, דקעבר משום ולפני עור לא תתן מכשל. דתניא: ולפני עור לא תתן מכשל - במכה לבנו גדול הכתוב מדבר

שולחן ערוך יורה דעה הלכות כבוד אב ואם סימן רמ סעיף כ
(המכה לבנו גדול, היו מנדין אותו, שהרי עובר על לפני עור לא תתן מכשול (ויקרא יט, יד

בראשית פרק לג 15

(ד) וַיִּרְץ עֶשָׂו לִקְרֹאתוֹ וַיִּחַבְקֵהוּ וַיִּפֹּל עַל־צַוְּאָרוֹ וַיִּשְׁקָהוּ וַיִּבְכּוּ: רש"י בראשית פרק לג פסוק ד)

בראשית פרק מו

(כט) וַיֵּצֵא יוֹסֵף יוֹסֵף מִן־מִצְרָיִם וַיַּעַל לְקְרֹאת־יִשְׂרָאֵל אָבִיו גְּשֹׁן וַיֵּרָא אֵלָיו וַיִּפֹּל עַל־צַוְּאָרָיו וַיִּבְכּוּ עַל־צַוְּאָרָיו עוֹד)

בראשית פרק מה פסוק יד

וַיִּפֹּל עַל־צַוְּאָרָיו בְּנִימוֹ־אֶחָיו וַיִּבְכּוּ וַיִּבְנִימוּ בָכָה עַל־צַוְּאָרָיו

בראשית פרק מה פסוק יד 16

וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת־מִינּוֹ וַיִּשֶׁת׀ עַל־רֹאשׁ אֶפְרַיִם וְהָיָה הַצֵּעִיר וְאֶת־שְׂמָאלוֹ עַל־רֹאשׁ מְנַשֶּׁה שְׂכַל אֶת־יָדָיו כִּי מְנַשֶּׁה הַבְּכוֹר

רשב"ם בראשית פרק מה

(טו) ויברך את יוסף - ברכת הבנים היא ברכת האב)

תשובות והנהגות הקדמות ותוכן העניינים חלק ה

סימן עב ברכת הבנים בליל שבת

הברכה ביד אחת, שבשתי ידיים הוי כברכת כהן שאסורה בזר (הגר"א) - היעב"ץ כתב לברך בשתי ידיו - להגר"א י"א שכהן יברך בניו בשתי ידיים אך אינה כברכת כהנים שהיא כברכת ה' - אין לברך ברכת כהנים שלא בשעת מצוה - זר (המברך חברו בברכת כהנים יכוון שאינה למצוות נשיאת כפיים (משנ"ב

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפלה סימן צח סעיף א 17

שו"ת יחוה דעת חלק ד סימן יב

שאלה: בבית הכנסת של עולי צפון אפריקה, יש שנוהגים שאחר שסיים העולה לספר תורה את קריאתו, וחוזר למקומו, נגגשים אליו קרוביו וידידיו, ומתנשקים עמו, האם מנהג זה נכון לפי ההלכה

תשובה: בשו"ת בנימין זאב (סימן קס"ג), כתב בשם ספר האגודה: שאסור לאדם לנשק את בניו בבית הכנסת ולהראות (להם חבה, כי עליו לקבוע בלבו שאין אהבה כאהבת המקום. וכן כתב רבינו יהודה החסיד בספר חסידים (סימן רנ"ה (וכן פסק הרמ"א בהגה/או"ח/ (סימן צ"ח סעיף א

במדבר פרק כז פסוק יח 18

וַיֹּאמֶר יְקֻנָּק אֶל־מֹשֶׁה קַח־לָךְ אֶת־הַוָּשֶׁע בְּנִינֹו אִישׁ אֲשֶׁר־רִיחַ בּוֹ וְסִמְכָת אֶת־יָדָיִךְ עָלָיו

כלי יקר במדבר פרק כז פסוק יח:

יה) וסמכת את ירך עליו. ירך אחת במשמע, ובמעשה כתיב ויסמוך את ידיו עליו פירש רש"י יותר ממה שנצטווה וכו'. ולפי דבריו קשה איך עבר משה בבל תוסיף, ומצינו עוד סמיכה כזו שנאמר (ויקרא א ד) וסמך ידו על ראש העולה ידו אחת במשמע ובמעשה כתיב (שם טז כא) וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר. ולמעלה בפרשת ויקרא פירשנו

(19)

20. כתב עת זכור לאברהם (חולון) תשס"ד, תתו - תתיא

נושא המאמר: מנהגי השבת ביהדות סוריה

ברכת הבנים

מקדשין על היין וכל אחד מבני הבית מנשק יד אביו ואמו, ומברכים אותם אביהם ואמם (הני"ל, שם).

סימן רעד MA
טוב לנשק ידי

(אמו בליל שבת (הכוונות)

תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף יז עמוד א

עולא כי הוה אתי מבי רב, הוה מנשק להו לאחתיא אבי ידיהו, ואמרי לה: אבי חדייהו

רש"י מסכת עבודה זרה דף יז עמוד א

אבי ידיהו - בזרועותיהן

אבי חדייהו - חזה דרך בני אדם כשיוצאין מבית הכנסת מיד הוא נושק לאביו ולאמו ולגדול ממנו בארכובה או בפס [ידיו] משום כבוד

(20) **תלמוד בבלי מסכת פסחים דף פה עמוד**

חלונות ועובי החומה - כלפנים

תלמוד בבלי מסכת זבחים דף לב עמוד ב

ניס ידו לפנים - לוקה, שנאמר: בכל קדש לא תגע וגו', מקיש ביאה לנגיעה, מה נגיעה במקצת שמה נגיעה, אף ביאה במקצת שמה ביאה

ויקרא פרק יב פסוק ד

וּשְׁלֵשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשָׁת יָמִים תֵּשֵׁב בְּדַמֵּי טְהָרָה בְּכָל־קִדְשׁ לֹא־תִגַּע וְאֶל־הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֵא עַד־מִלֵּאת יְמֵי טְהָרָה

שו"ת אבני נזר חלק יורה דעה סימן תנ

בדבר אשר העיר הרב ר' מעשיל נ"י מיושבי ירושלים תובב"א בדבר הנקבים שיש ביסוד כותל מערבי של הר הבית שאסור לבעל קרי ולכל מי שטומאה יוצאה עליו מגופו להכניס אצבעו בנקבים יען ביאה במקצת שמה ביאה כבש"ס See Halihos Shlomo vol 1 5:41 No Issue (זבחים) דף ל"ב ע"ב